1.3.2 Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during the year.

And

1.3.3 Number of students undertaking project work/field work/ internships

Year	2020-2021
Number	02

Total Number of projects undertaken and completed during 2020-2021 = 12

1.3.3. Number of students undertaking project work/field work/ internships

Year	**2020-2021**
Number	**177**

Name of the course in which the project work was undertaken : Environment Science

Academic year: 2020-2021

Name of the Project: Project on Turning Bio-degradable things into organic Manure

Number of students completing the project: 19

Brief Report on Completion of Project

Academic Year- 2020-2021

Name of the Project Undertaken	Project on Turning Biodegradable things into organic manure
Academic Session	2020-2021
Organizing Department/ Committee	Department of Environment Science
Total number of students Participated in the project	19
Brief Report	The Project entitled Turning Biodegradable things into organic manure was undertaken by the Department of Environment Science during the session 2020-2021 under the guidelines of the Internal Quality Assurance Cell of the institution. Total 19 students participated in the project activity and successfully completed the project. The completion certificates have been given to the students. All the students found it very interesting to learn through the experiential learning. They enjoyed the project work.
Criterion No. 1	Metric No:-1.3.2

Signature of Activity Co-ordinator	Signature and Stamp of IQAC Co-ordinator	Signature & Stamp of Principal
	Co-ordinator, IQAC Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur	Principal Yashoda Girls Arts & Commerce College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Project on Turning Biodegradable things into organic Manure

Academic Session- 2020-2021

List of students completing project-

Sr. NO.	Name of students	Program
1	NEHA RAMESH CHAWARE	B.A.
2	AFREEN PARVEEN MOHAMAD ANSARI	B.A.
3	AKANSHA BALU HIRE	B.A.
4	AMREEN KAUSAR MOHAMAD HAFEEZ	B.A.
5	APEKSHA RAJESH NAGDEVE	B.A.
6	ARATI BALWANTSING THAKUR	B.A.
7	ASHWINI MORESHWAR CHAPEKAR	B.A.
8	BHAGYASHREI ASHOK DOIFODE	B.A.
9	BHARTI MOHAN PAKMODE	B.A.
10	BHAWANA WASUDEV NIMAJE	B.A.
11	BIBI NASREEN RIYAZUDDIN MULLA	B.A.
12	BIBI NASREEN RIYAZUDDIN MULLA	B.A.
13	CHAKULI MAHADEV GEDAM	B.A.
14	CHITRALEKAHA HIRAMAN VARMA	B.A.
15	DEVIKA SUBHNATH SAHU	B.A.
16	DHANSHREE GAJENDRA KURZEKAR	B.A.
17	DIYA DURYODHAN HATGHARE	B.A.
18	DIYA PRADEEPKUMAR TIWARI	B.A.
19	DURGA DHANRAJ BOTARE	B.A.

Signatue of Project Co-ordinator

IQAC Coordinator

Co-ordinator, IQAC
Yashoda Girls' Arts &
Commerce College, Nagpur

Principal

Principal
Yashoda Girls Arts & Commerce
College,Sneh Nagar,Nagpur-15

Project Copy

पुरुषोत्तम खापर्डे हेल्थ अँड एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालित नागपूर

यशोदा गर्ल्स आर्टस् अँड कॉमर्स कॉलेज

स्नेह नगर, नागपूर-१५.

पर्यावरण शिक्षण

प्रकल्प कार्यपुस्तिका

Project on Turning Biodegradable Things into Organic Manure

Class : B. A. II

Session : 2020-2021

Project Submitted by

Ku. Ashwini Moreshwar Chapekar

CERTIFICATE

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA
Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Certificate

It is certified that the project work in the subject **Environment Science** entitled ***Project on Turning Biodegradable things into organic manure*** has been successfully completed by Ku. Ashwini Moreshwar Chapekar of B.A./ B.Com Semester IV during the Academic session 2020-2021. Hence the certificate is awarded to her.

Date: 15/04/2021

Project Co-coordinator

Principal

PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce Colle
Sneh Nagar Nagpur-15

Project copy

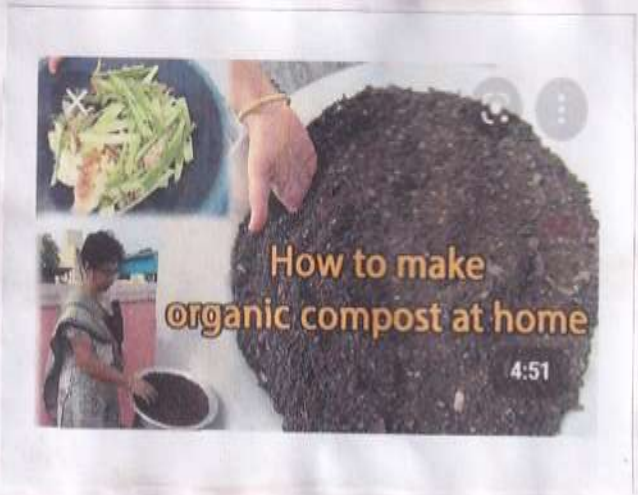

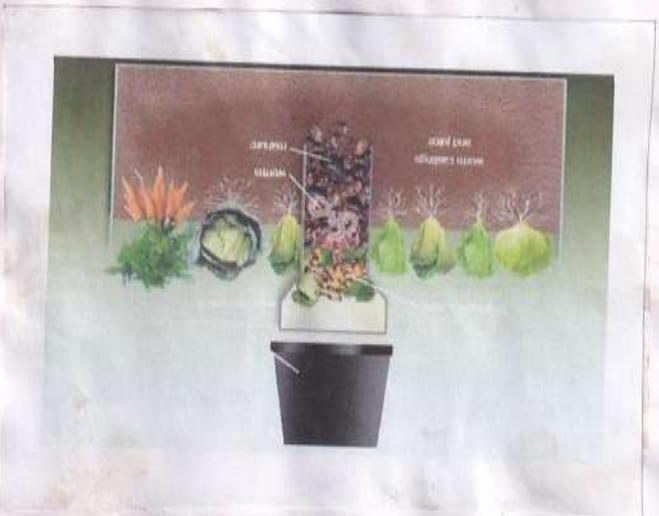

Project copy

प्रथम सत्र

Page No.
Date

Name of Practical

प्रकल्पाचे नाव – विघटनशील कचऱ्याचे योग्य अवस्थापन

प्रकल्पाची निवड – पर्यावरणात माणसाच्या अस्तित्वासाठी आणि पुनरुत्पादनासाठी प्रोत्साहन देणाऱ्या सर्व घटकांचा समुच्चय असतो. पर्यावरणात सजीव व निर्जीव यामधील क्रिया अंतरक्रिया, प्रतिक्रियांमधून आकार झालेली परिस्थिती असते. पण मानवाने स्वतःच्या स्वार्थासाठी पर्यावरणाचे तीन-तेरा करून टाकले. आहेत प्रदूषण, जलप्रदूषण, पर्यावरणात मोठे बदल झालेले पर्यावरण नैसर्गिक प्रक्रियेतून शुद्ध होत होते. परंतु मानवाच्या स्वार्थी वृत्तीमुळे व अनावश्यक पदार्थ मोठ्या प्रमाणात पर्यावरणात सोडले जातात यामुळे प्राणी मात्रांचे आरोग्य बिघडते. घरगुती कचरा मुख्यत्वे ओला असतो भारताला एकूण कचऱ्याच्या 50 टक्के कचरा घरगुती असतो. त्या कचऱ्याचे व्यवस्थापन करणे खूप सोपे असते. या कचऱ्यापासून आपण राहात असलेल्या परिसरातील कचऱ्यापासून कंपोस्ट खत व गांडूळ खत तयार करू शकतो. शहरीकरणापासून तयार झालेला कचरा मोठ्या प्रमाणात तयार होतो त्याचा पुनर्वापर केल्यास या कचऱ्यावरही आपण नियंत्रण आणू शकतो. उदा. घरबांधकामापासून माती –
मिश्रित तयार झालेला कचरा शहरातील रस्ते उभारणीसाठी वापरू शकतो. खड्ड्यांच्या भरावासाठी या कचऱ्याचा वापर करून यावरही नियंत्रण आणू शकतो. शहरातील कचरा, प्लास्टिक, बाटल्या, कपडे अन्नघटक वेळेवर उचलला जात नाही त्यामुळे दुर्गंधी पसरते रोगराई जीवजंतूचा प्रादुर्भाव होतो या असा कचऱ्याचा

Project copy

Project copy

Page No.
Date

Name of Practical

डिंगाण्यामुळे लेप्टोस्पायरोसिस नामक घातक मेंदूचे आजार होतात. नागरी कचऱ्यामुळे योग्य वर्गीकरण करून ओला कचरा कुजवून खत निर्माण करता येते याचा वापर नगरपालिका खत म्हणून करू शकतो. प्लॉस्टिकच्या कचऱ्याचे वर्गीकरण करून पुनर्वापरासाठी त्याचा उपयोग करण्यासाठी कचरा कारखाना पुरवठा करता येतो म्हणून प्रकल्पासाठी कचऱ्याचे व्यवस्थापन 'हा विषय निवडला.

Project copy

Project copy

Page No.
Date

Name of Practical

उद्देश - कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन करण्यासाठी विघटनशील कचऱ्याची जैविक खत म्हणून वापर करणे.

गृहीतक - विघटनशील कचऱ्यापासून जैविक खत करणे त्यावर वनस्पती वाढ चांगली होते

प्रकल्प पद्धतीचा प्रकार - प्रयोगिक पद्धत

Project copy

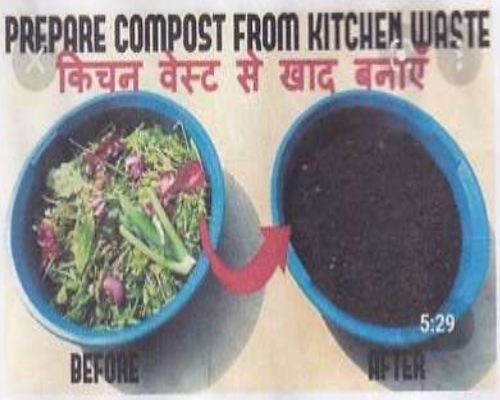

Project copy

Name of Practical

प्रकल्पाविषयी सुचविलेली कार्यपद्धती -

कार्यपद्धती - घरातील कचऱ्याचे वर्गीकरण करणे
जैवविघटनशील कचरा भंगारातून
विकण्यासाठी व्यवस्था केली व
जैविक खतासाठी विघटनशील कचरा
वेगळा ठेवला.

कचऱ्याचे वर्गीकरण -

ओला कचरा - [कुजणारा - निसर्गनिर्मित]
भाज्यांच्या साली - देठे, चहाच्या चोथा, फळांची साले -
बिया, बागेतील पाला - पाचोळा, निर्माल्य, केळ्यांचा गड्डोळ,
केरसुणीचे झोपेठ, वर्तमानपत्राचे तुकडे, खराब झालेल्या भाज्या,
शिळे अन्न, नारळाच्या शेंड्या मसाल्याचे कणीस - साले -
बुरशी - किड लागलेले धान्य, पिठे इत्यादी.

सुका कचरा - [न कुजणारा - ~~कचरा~~ मानवनिर्मित]
काच, प्लॉस्टिक, धातू, इत्यादी
मुख्यत्वे कचऱ्याचा उपयोग फक्त केर वापर किंवा
टाकाऊ तून टिकाऊ मारल्या काही वस्तू बनवण्यासाठी
केला.
ओला कचऱ्याचा उपयोग सेंद्रिय खते, तयार करण्यासाठी
केली.

Project copy

Project copy

द्वितीय सत्र

Page No.
Date

Name of Practical

३८ कृती —

खाल्ल्या बाजूला छोटे-छोटे छिद्र पाडून प्लॅस्टिकची पिशवी घेतली तळाशी नारळाच्या शेंड्या, भक्याची कणसे व पाने घेतली त्यावर साधारण २ इंचाचा मातीचा थर घेतला. त्यावर वर्मी कल्चरचा एक पातळ थर घेतला [या कल्चर मुळे जिवाणू तयार होण्याला मदत झाली. आणि हे जिवाणू कचरा कुजवायचे काम केले.] त्यात रोप (गोठलिंब) ठेवले मातीसहीत. उरलेल्या जागेत त्या दिवशीचा ओला कचरा टाकला कचरा टाकताना १/३ रिकामी वाहील याची काळजी घेतली. हवा

Project copy

Project copy

Page No.
Date

Name of Practical

निष्कर्ष – वरील प्रयोगावरून सिद्ध होते कि विघटनशील कचऱ्यापासून जैविक खत बनवले आणि जैविक खत करून त्यावर वनस्पतीची वाढ चांगली झाली. हे सिद्ध झाले हे जैविक खत शेवटी ठिकाणावरून दुसरीकडे न्यायची गरज पडली नाही. त्यावरच वनस्पतीची रोपे लावल्यामुळे त्यांची पाने गरज पडल्यामुळे तोडता आली.

PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce College
Sneh Nagar, Nagpur-15